

ธนาคารออมสิน

ครั้งที่ 223/2567

29 พฤศจิกายน 2567

FINANCIAL INSTITUTIONS

อันดับเครดิตองค์กร: AAA

แนวโน้มอันดับเครดิต: Stable

วันที่ทบทวนล่าสุด: 27/11/66

อันดับเครดิตองค์กรในอดีต:

วันที่	อันดับเครดิต	แนวโน้มอันดับ เครดิต / เกรดเครดิต
21/11/59	AAA	Stable

ติดต่อ:

จันทนา ทวีรัตนศิลป์

jantana@trising.com

ปวิณ ฐพรธรรม

pawin@trising.com

จิตตราพรณ ปันทะเลิศ

jitraran@trising.com

อรรณพ ศุภยานนท์, CFA

annop@trising.com



WWW.TRISING.COM

* รายงานนี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งของรายงานฉบับภาษาอังกฤษ

เหตุผล

ทริสเรตติ้งคงอันดับเครดิตองค์กรของธนาคารออมสินที่ระดับ “AAA” ด้วยแนวโน้มอันดับเครดิต “Stable” หรือ “คงที่” โดยอันดับเครดิตสะท้อนถึงสถานภาพทางกฎหมายของธนาคารที่เป็นรัฐวิสาหกิจและสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ตลอดจนความเชื่อมโยงระหว่างธนาคารกับรัฐบาลไทยในระดับสูงสุด (Integral Linkage) และบทบาทที่สำคัญมากที่สุด (Critical Role) ของธนาคารในการสนับสนุนนโยบายสาธารณะของรัฐบาล นอกจากนี้ อันดับเครดิตยังสะท้อนถึงการค้ำประกันจากรัฐบาลซึ่งครอบคลุมภาระผูกพันทางการเงินทั้งหมดของธนาคารตามพระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.) ธนาคารออมสิน พ.ศ. 2489 รวมถึงความค้ำประกันของทริสเรตติ้งว่ามีความเป็นไปได้สูงที่ธนาคารจะได้รับการสนับสนุนเป็นพิเศษจากรัฐบาลอย่างทันท่วงทีและเพียงพอในกรณีที่จำเป็นอีกด้วย

ประเด็นสำคัญที่กำหนดอันดับเครดิต

มีความเชื่อมโยงกับรัฐบาลในระดับสูงสุด

ทริสเรตติ้งประเมินให้ความเชื่อมโยงระหว่างธนาคารออมสินกับรัฐบาลอยู่ในระดับ “สูงสุด” โดยพิจารณาจากสถานภาพทางกฎหมายของธนาคารที่เป็นสถาบันการเงินเฉพาะกิจซึ่งมีหน้าที่ในการให้บริการที่เกี่ยวข้องกับนโยบายของภาครัฐ ทั้งนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) เป็นหน่วยงานที่กำกับดูแลความมั่นคงทางการเงินและการปฏิบัติตามกฎระเบียบของธนาคารออมสิน ในขณะที่สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) กำกับดูแลนโยบายตามพันธกิจและทิศทางเชิงกลยุทธ์ของธนาคาร โดยรัฐบาลเป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่และควบคุมการดำเนินงานของธนาคารโดยผ่านทางคณะกรรมการและผู้บริหารระดับสูงของธนาคารซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยคณะรัฐมนตรี

นอกจากนี้ ธนาคารยังเป็นสถาบันการเงินเฉพาะกิจเพียงแห่งเดียวที่มีข้อผูกพันที่เป็นลายลักษณ์อักษรและบังคับได้ตามกฎหมายกับรัฐบาลในการให้การค้ำประกันภาระผูกพันทางการเงินทั้งหมดของธนาคารตาม พ.ร.บ. ธนาคารออมสิน พ.ศ. 2489 อีกด้วย โดยการค้ำประกันนี้ครอบคลุมทั้งยอดเงินต้น ดอกเบี้ยเงินฝาก และการจ่ายชำระหนี้สินทางการเงินอื่น ๆ ของธนาคารออมสิน

มีบทบาทสำคัญมากที่สุดต่อนโยบายรัฐบาล

ธนาคารออมสินมีบทบาทสำคัญมากที่สุดในการสนับสนุนนโยบายของรัฐบาลเพื่อพัฒนาให้เศรษฐกิจไทยเติบโตอย่างยั่งยืนและมีการดำเนินงานที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกิจการที่ธนาคารพาณิชย์อาจไม่ได้ดำเนินการ ซึ่งรวมถึงการยกระดับเศรษฐกิจระดับฐานราก การสนับสนุนการลงทุนและการพัฒนาผ่านสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ และการให้บริการทางการเงินแก่ลูกค้าที่มีรายได้น้อย นอกจากนี้ ธนาคารออมสินยังให้การสนับสนุนเงินทุนสำหรับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ตลอดจนส่งเสริมการออมและสร้างวินัยทางการเงินให้แก่ประชาชนไทยอีกด้วย

ธนาคารออมสินยังคงสถานะเชิงยุทธศาสตร์ในการเป็น “ธนาคารเพื่อสังคม” มาตั้งแต่ปี 2563 ทั้งนี้ ในปี 2567 ธนาคารได้ให้ความสำคัญกับการกิจทางด้านสังคมมากกว่าการมุ่งเน้นผลกำไรสูงสุด โดยตั้งเป้าหมายที่จะบรรลุภารกิจในการสร้างผลกระทบทางสังคมในด้านบวกที่มูลค่า 1.5 หมื่นล้านบาท ในการนี้ การดำเนินธุรกิจธนาคารเพื่อสังคมของธนาคารออมสินมุ่งเน้นไปที่บทบาทสำคัญ

4 ประการ ได้แก่ 1) การขยายโอกาสเข้าถึงบริการทางการเงินอย่างทั่วถึง 2) การแก้ไขปัญหาหนี้สิน 3) การพัฒนาชุมชนและสังคม และ 4) การสนับสนุนรัฐบาลในการดำเนินนโยบายและมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ

สำหรับบทบาทในการส่งเสริมการเข้าถึงบริการทางการเงินอย่างทั่วถึงนั้น ธนาคารออมสินตั้งเป้าหมายที่จะให้บริการทางการเงินด้วยต้นทุนที่เป็นธรรมแก่กลุ่มผู้มีรายได้น้อย เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว ธนาคารออมสินมีการบริหารงานแบบกลุ่มธุรกิจผ่านการลงทุนในบริษัทย่อยตามนโยบายธนาคาร (Holding Company) และการร่วมทุน (Joint Venture) เพื่อเสนอสินเชื่อที่มีและไม่มีหลักประกันในอัตราที่ต่ำกว่าตลาด (3%-5%) ทั้งนี้ กลุ่มธุรกิจธนาคารออมสินประกอบด้วย 1) บริษัท มีที่มิเงิน จำกัด ซึ่งให้บริการสินเชื่อที่ดินและชายฝั่ง 2) บริษัท เงินดี จำกัด ซึ่งให้บริการสินเชื่อส่วนบุคคลและสินเชื่อโน้ตโดยผ่านแอปพลิเคชัน Good Money 3) บริษัท จีเอสพี ไอที แมเนจเม้นท์ จำกัด ซึ่งให้การสนับสนุนเทคโนโลยีดิจิทัลแก่ธนาคารออมสิน และ 4) บริษัทบริหารสินทรัพย์ อารี จำกัด (ARI-AMC) ซึ่งบริหารจัดการสินเชื่อและสินทรัพย์ด้วยคุณภาพ และยังช่วยแก้ไขปัญหาหนี้ด้วยการช่วยลูกค้าสินเชื่อด้วยคุณภาพฟื้นฟูความน่าเชื่อถือด้านเครดิตเพื่อให้สามารถเข้าถึงสินเชื่อในระบบได้ในอนาคตอีกด้วย

ธนาคารออมสินมีเป้าหมายที่จะนำกำไรที่ได้จากธุรกิจธนาคารพาณิชย์มาใช้เพื่อสนับสนุนภารกิจทางสังคมเหล่านี้เป็นหลัก ซึ่งสิ่งดังกล่าวช่วยให้ธนาคารลดการพึ่งพางบประมาณจากรัฐบาลดังจะเห็นได้จากการลดลงของเงินให้สินเชื่อตามธุรกรรมนโยบายรัฐ (Public Service Accounts – PSA) ซึ่งอยู่ที่จำนวน 6.3 หมื่นล้านบาท (คิดเป็นสัดส่วน 2.7% ของสินเชื่อทั้งหมดของธนาคาร) ณ เดือนมิถุนายน 2567 ซึ่งลดลงจาก 3.7% ในช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน ทั้งนี้ สินเชื่อตามธุรกรรมนโยบายรัฐเป็นสินเชื่อของรัฐบาลตามมติคณะรัฐมนตรี ซึ่งมีบางโครงการที่ให้เงินชดเชยความเสียหายจากการให้กู้ยืมตามนโยบายรัฐด้วย

ธนาคารออมสินยังมีบทบาทสำคัญอีกประการหนึ่งคือการให้สินเชื่อแก่ภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ โดย ณ สิ้นเดือนมิถุนายน 2567 สินเชื่อที่ให้แก่ภาครัฐและรัฐวิสาหกิจคิดเป็นสัดส่วน 37.8% ของสินเชื่อรวมของธนาคารออมสิน

มีแนวโน้มสูงที่จะได้รับการสนับสนุนเป็นพิเศษจากรัฐบาล

ทริสเรตติ้งเชื่อว่าโอกาสที่ธนาคารออมสินจะได้รับการสนับสนุนเป็นพิเศษจากรัฐบาลอย่างทันท่วงทีและเพียงพอในกรณีที่มีความจำเป็นนั้น มีความเป็นไปได้สูงจากการที่ธนาคารมีความเชื่อมโยงกับรัฐบาลไทยในระดับสูงสุดและมีบทบาทในด้านนโยบายรัฐบาลที่สำคัญมากที่สุด ทั้งนี้ การสนับสนุนอาจอยู่ในรูปของการเพิ่มทุนโดยผ่านการจัดสรรเงินทุนจากกองทุนพัฒนาระบบสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ตลอดจนจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีของรัฐบาล หรือจากแหล่งเงินทุนอื่น ๆ ของรัฐที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี อย่างไรก็ตาม ทริสเรตติ้งมองว่าธนาคารยังไม่มีความจำเป็นที่จะต้องขอรับการสนับสนุนเป็นพิเศษจากรัฐบาลในอนาคตอันใกล้ เนื่องจากธนาคารมีสถานะเงินทุนที่เพียงพออยู่แล้วและมีผลการดำเนินงานทางการเงินที่แข็งแกร่ง โดย ณ สิ้นเดือนมิถุนายน 2567 อัตราส่วนความเพียงพอของเงินกองทุนภายใต้เกณฑ์ Basel II ของธนาคารออมสินอยู่ที่ระดับ 17.95% ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ข้อบังคับขั้นต่ำของทางการซึ่งอยู่ที่ระดับ 8.5% อย่างมีนัยสำคัญ

เป็นสถาบันการเงินเฉพาะกิจที่ใหญ่ที่สุดในประเทศและมีฐานลูกค้ารายย่อยมากที่สุด

ธนาคารออมสินเป็นสถาบันการเงินเฉพาะกิจที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทยในแง่ของขนาดสินทรัพย์ โดยสินทรัพย์รวมของธนาคารอยู่ที่ระดับ 3.3 ล้านล้านบาท ณ สิ้นเดือนมิถุนายน 2567 ธนาคารมีส่วนแบ่งทางการตลาดในส่วนของสินทรัพย์อยู่ที่ระดับ 10.0% ของสินทรัพย์ในระบบธนาคารซึ่งรวมถึงกลุ่มธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจทั้งหมดในประเทศไทย นอกจากนี้ ธนาคารยังเป็นสถาบันการเงินเฉพาะกิจที่สร้างกำไรสูงสุดในปี 2566 โดยมีกำไรสุทธิ คิดเป็น 55.9% ของกำไรสุทธิของสถาบันการเงินเฉพาะกิจทั้งหมดอีกด้วย

ณ เดือนกันยายน 2567 ธนาคารออมสินมีฐานลูกค้ารายย่อยที่ใหญ่ที่สุดในกลุ่มธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจทั้งหมดด้วยจำนวนลูกค้า 24.1 ล้านราย ซึ่งลูกค้าดังกล่าวเป็นกลุ่มผู้มีรายได้น้อยและประชาชนฐานรากในสัดส่วนประมาณ 61% นอกจากนี้ ธนาคารยังมีสาขาที่ให้บริการมากที่สุดในต่างจังหวัดเมื่อเปรียบเทียบกับธนาคารพาณิชย์ทั้งหมดในประเทศไทยด้วยจำนวนสาขามากถึง 1,028 แห่งทั่วประเทศอีกด้วย

แนวโน้มอันดับเครดิต

แนวโน้มอันดับเครดิต “Stable” หรือ “คงที่” สะท้อนการคาดการณ์ของทริสเรตติ้งว่าธนาคารออมสินจะยังคงรักษาความเชื่อมโยงในระดับสูงสุดที่มีกับรัฐบาลตลอดจนรักษาสถานภาพทางกฎหมายในฐานะสถาบันการเงินเฉพาะกิจและบทบาทที่สำคัญมากที่สุดในการดำเนินนโยบายของภาครัฐต่อไป

ปัจจัยที่อาจทำให้อันดับเครดิตเปลี่ยนแปลง

ทริสเรทติ้งอาจปรับลดอันดับเครดิตและ/หรือแนวโน้มอันดับเครดิตของธนาคารลงหากมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญของนโยบายของรัฐบาลที่มีผลกระทบต่อบทบาทของธนาคารในการดำเนินนโยบายของภาครัฐหรือความเชื่อมโยงในระดับสูงสุดระหว่างรัฐบาลและธนาคาร

ข้อมูลงบการเงินและอัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญ^{1,2}

หน่วย: ล้านบาท

	ม.ค.-มิ.ย. 2567 ³	ณ วันที่ 31 ธันวาคม			
		2566	2565	2564	2563
สินทรัพย์รวม	3,269,875	3,238,880	3,104,705	3,045,049	2,889,202
สินทรัพย์ถาวร	3,254,378	3,171,792	3,074,877	2,967,126	2,843,413
เงินลงทุนในหลักทรัพย์	544,299	470,247	478,945	476,198	439,843
เงินให้สินเชื่อและดอกเบี้ยค้างรับ	2,369,144	2,331,823	2,315,865	2,290,766	2,136,543
ค่าเผ่อนี้สงสัยจะสูญเสีย	125,597	114,650	101,611	93,129	78,629
เงินรับฝาก	2,705,884	2,678,458	2,587,828	2,479,233	2,401,543
เงินกู้ยืม ⁴	204,936	201,016	181,701	221,276	157,610
ส่วนของผู้ถือหุ้น	244,710	237,455	227,644	215,355	199,832
ส่วนของผู้ถือหุ้นถาวร	241,082	232,550	221,500	207,594	201,432
รายได้ดอกเบี้ยสุทธิ	44,978	73,183	58,220	54,660	52,586
รายได้ที่มีค่าใช้จ่าย ⁵	6,916	14,343	18,561	20,230	14,860
รายได้รวม ⁵	51,895	87,526	76,781	74,891	67,446
ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงาน ⁶	17,223	33,143	32,692	31,897	34,311
กำไรจากการดำเนินงานก่อนหนี้สูญ	34,672	54,383	44,089	42,994	33,136
หนี้สูญ หนี้สงสัยจะสูญ และขาดทุนจากการด้อยค่า	16,209	20,632	16,739	17,615	14,598
กำไรสุทธิ	18,444	33,744	27,350	25,379	18,538
รายได้ค่าธรรมเนียมและบริการสุทธิ	1,932	4,203	3,824	3,401	4,108
กำไร (ขาดทุน) สุทธิจากเงินลงทุน	8	28	58	2,286	(1,073)

1 งบการเงินรวม

2 รวมธุรกรรมนโยบายรัฐตั้งแต่ปี 2558 เป็นต้นมา

3 ยังไม่ได้ปรับอัตราส่วนให้เป็นตัวเลขเต็มปี

4 รวมรายการระหว่างธนาคารและตลาดเงิน

5 รวมรายได้ค่าธรรมเนียมและบริการสุทธิ

6 ไม่รวมค่าใช้จ่ายค่าธรรมเนียมและบริการ

หน่วย: %

	ม.ค.-มิ.ย. 2567 ⁷	2566	2565	2564	2563
----- ณ วันที่ 31 ธันวาคม -----					
ความสามารถในการทำกำไร					
อัตราส่วนผลตอบแทน/สินทรัพย์รวมถัวเฉลี่ย	1.14	1.06	0.89	0.86	0.65
ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย	2.61	2.15	1.78	1.70	1.66
อัตรากำไรจากดอกเบี้ยสุทธิ	2.73	2.27	1.86	1.82	1.83
รายได้ดอกเบี้ยสุทธิ/สินทรัพย์รวมถัวเฉลี่ย	2.78	2.31	1.89	1.84	1.85
รายได้ที่มีค่าใช้จ่าย/สินทรัพย์รวมถัวเฉลี่ย	0.43	0.45	0.60	0.68	0.52
รายได้ค่าธรรมเนียมและบริการสุทธิ/รายได้รวม	3.72	4.80	4.98	4.54	6.09
อัตราส่วนค่าใช้จ่ายดำเนินงาน/รายได้รวม	33.19	37.87	42.58	42.59	50.87
โครงสร้างเงินทุน					
อัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1	16.26	15.82	15.32	13.66	12.85
อัตราส่วนเงินกองทุน/สินทรัพย์เสี่ยง	17.95	17.71	17.59	16.06	14.98
อัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1/เงินกองทุนรวม	90.58	89.33	87.09	85.06	85.78
คุณภาพสินทรัพย์					
ต้นทุนทางเครดิต	1.42	0.91	0.74	0.81	0.70
เงินให้สินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้/เงินให้สินเชื่อรวม ⁸	2.80	2.44	2.25	2.23	1.91
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ/เงินให้สินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้	164.68	171.36	173.78	164.79	170.75
แหล่งเงินทุนและสภาพคล่อง					
บัญชีเงินฝากกระแสรายวันและออมทรัพย์/เงินรับฝาก	27.25	29.35	32.11	31.45	28.56
เงินให้สินเชื่อรวม/เงินรับฝาก	85.77	85.19	87.57	90.35	87.10
เงินรับฝาก/หนี้สินรวม	89.45	89.24	89.95	87.61	89.30
สินทรัพย์สภาพคล่อง/เงินรับฝาก ⁹	33.49	33.50	30.47	30.19	31.54
สินทรัพย์สภาพคล่อง/หนี้สินระยะสั้น ¹⁰	44.52	50.72	43.96	41.45	52.68

7 ปรับอัตราส่วนให้เป็นตัวเลขเต็มปี

8 รวมรายการระหว่างธนาคาร แต่ไม่รวมดอกเบี้ยค้างรับ

9 รวมเงินกู้ยืมระหว่างธนาคาร

10 หนี้สินทางการเงินที่ครบกำหนดภายในเวลาน้อยกว่า 1 ปี

เกณฑ์การจัดอันดับเครดิตที่เกี่ยวข้อง

- เกณฑ์การจัดอันดับเครดิตองค์กรที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐ, 27 ตุลาคม 2566

ธนาคารออมสิน (GSB)

อันดับเครดิตองค์กร:

AAA

แนวโน้มอันดับเครดิต:

Stable

บริษัท ทริสเรทติ้ง จำกัด

อาคารสีลมคอมเพล็กซ์ ชั้น 24 191 ถ. สีลม กรุงเทพฯ 10500 โทร. 02-098-3000

© บริษัท ทริสเรทติ้ง จำกัด สงวนลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2567 ห้ามมิให้บุคคลใด ใช้ เปิดเผย ทำสำเนาเผยแพร่ แจกจ่าย หรือเก็บไว้เพื่อใช้ในภายหลังเพื่อประโยชน์ใดๆ ซึ่งรายงานหรือข้อมูลการจัดอันดับเครดิต ไม่ว่าทั้งหมดหรือเพียงบางส่วน และไม่อยู่ในรูปแบบ หรือลักษณะใดๆ หรือด้วยวิธีการใดๆ โดยที่ยังมิได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจาก บริษัท ทริสเรทติ้ง จำกัด ก่อน การจัดอันดับเครดิตนี้มีค่าใช้จ่ายข้อเท็จจริง หรือค่าเสนอแนะให้ซื้อ ขาย หรือถือตราสารหนี้ใดๆ แต่เป็นเพียงความเห็นเกี่ยวกับความเสี่ยงหรือความน่าเชื่อถือของตราสารหนี้ใดๆ หรือของบริษัทนั้นๆ โดยเฉพาะ ความเห็นที่ระบุในการจัดอันดับเครดิตนี้มีได้เป็นคำแนะนำเกี่ยวกับการลงทุน หรือคำแนะนำในลักษณะอื่นใด การจัดอันดับและข้อมูลปรากฏในรายงานใดๆ ที่จัดทำ หรือพิมพ์เผยแพร่โดย บริษัท ทริส เรทติ้ง จำกัด ได้จัดทำขึ้นโดยมิได้คำนึงถึงความต้องการด้านการเงิน พฤติการณ์ ความรู้ และวัตถุประสงค์ของผู้รับข้อมูลรายใดรายหนึ่ง ดังนั้น ผู้รับข้อมูลควรประเมินความเหมาะสมของข้อมูลดังกล่าวก่อนตัดสินใจลงทุน บริษัท ทริสเรทติ้ง จำกัด ได้รับข้อมูลที่ใช้สำหรับการจัดอันดับเครดิตนี้จากบริษัทและแหล่งข้อมูลอื่นๆ ที่เชื่อว่าเชื่อถือได้ ดังนั้น บริษัท ทริสเรทติ้ง จำกัด จึงไม่รับประกันความถูกต้อง ความเพียงพอ หรือความครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูลใดๆ ดังกล่าว และจะไม่รับผิดชอบต่อความสูญเสีย หรือความเสียหายใดๆ อันเกิดจากความไม่ถูกต้อง ความไม่เพียงพอ หรือความไม่ครบถ้วนสมบูรณ์นั้น และจะไม่รับผิดชอบต่อข้อผิดพลาด หรือการละเว้นผลที่ได้รับหรือการกระทำใดๆ โดยอาศัยข้อมูลดังกล่าว ทั้งนี้ รายละเอียดของวิธีการจัดอันดับเครดิตของ บริษัท ทริสเรทติ้ง จำกัด เผยแพร่อยู่บน Website: www.trisrating.com/rating-information/rating-criteria